



Karperuitzettingen in Nederland

Deel 3: 1980 tot 2005

Tekst en foto's: Gerwin Gerlach en Sportvisserij Nederland

In de jaren zeventig vragen de Nederlandse karpervissers steeds vaker naar wilde karpers. Deze vraag wordt gevoed door de hengelsportpers, die zich op negatieve wijze uitlaat over de kweekkarpers van de OVB. Deze zouden door hun gebrek aan vechtlust beduidend minder hengellezier opleveren dan wilde karpers. Het gevolg is dat de OVB vanaf 1974 uitsluitend nog schubkarpers met 25% wildbloed levert.

In veel viswateren worden jaarlijks grote hoeveelheden karper uitgezet om de leden tevreden te houden. Dat dit een negatieve invloed heeft op de conditie en groei van de vissen, beseft men pas in de jaren tachtig. Op de OVB-kwekerij Oostelijk Flevoland breken na 1980 zorgelijke tijden aan. De vraag naar karper daalt, waardoor er sprake is van

overcapaciteit. Door de voorlichting van de OVB beseffen steeds meer visstandbeheerders dat het uitzetten van veel karper een nadelig effect heeft op de groei van de vissen. In de jaren tachtig groeit wel de vraag naar spiegelkarpers. Karpervissers merken dat het spiegelkarperbestand in Nederland achteruit holt, enerzijds door een beperkte teelt en levering van dit beschubbingstype en ander-

zijds door natuurlijke kruisingen met schubkarpers. De OVB speelt in op de vraag door meer spiegelkarpers te kweken, tot grote opluchting van veel karpervissers.

PROBLEMEN MET AALSCHOLVERS

Op de kwekerij bij Lelystad maken aalscholvers de viskweek op de vijvers vrijwel onmogelijk. Dagelijks

komen honderden aalscholvers vanaf het natuurgebied Oostvaardersplassen aangevlogen om in de kweekvijvers hun buik te vullen. Op alle mogelijke manieren probeert men de vogels te weren: knal- en lichteffecten, vogelverschrikkers, netten, geluidsgolven, helikopters, zelfs het inzetten van zeearenden! De aalscholvers wenen echter snel aan de maatregelen. Het overspannen van de vijvers met netten heeft nog het meeste effect, maar het overspannen van de grote vijvers – met een oppervlakte van 10 hectare – is technisch vrijwel onmogelijk en bovendien zeer kostbaar. De viskweek concentreert zich steeds meer in de kleinere vijvers, die met netten zijn overspannen. De aalscholvers leren echter om te landen op de paden tussen de vijvers en duiken dan onder de netten door het water in. Alleen in de kooien bij de Flevocentrale zijn de karpers nog veilig voor de aalscholvers, maar ook hier gaat de kweek steeds moeizamer. Omdat de centrale een zogeheten stop-startfunctie krijgt, is de continue afvoer van warm water niet meer gegarandeerd. De grote temperatuurschommelingen zijn funest voor de groeisnelheid van de karper. Daarom wijkt de OVB in 1987 uit naar de kolengestookte Amercentrale bij Geertuidenberg, die continu in bedrijf is. In het uitstroomkanaal van het koelwater worden 50 netten gehangen waarin de kweek van veel karper mogelijk is. Gedwongen door de aalscholverproblematiek neemt de OVB de



OVB chauffeurs wegen bij de Amercentrale de karpers, voordat ze worden overgeladen naar de vrachtwagen.



Zelfs de inzet van zeearenden was niet afdoende om de aalscholvers te weren van de kweekvijvers bij Lelystad.

helft van het totale vijveroppervlak bij Lelystad uit productie. De OVB spant een proces aan tegen de Staat der Nederlanden. Directeur Aartsen schrijft hierover: "Tegen het bestemmingsplan in is er in de buurt van de viskwekerij een natuurgebied gekomen. Met aalscholvers. Daar hebben wij schade door geleden, en die schade proberen we vergoed te krijgen van de Staat, die het natuurgebied beheerde." Uiteindelijk besluit de Hoge Raad na negen jaar procederen dat de Staat aansprakelijk is voor de door de OVB geleden schade. De OVB is blij met de uitspraak, maar de kwekerij heeft er geen baat meer bij. De schade was zo groot, dat bedrijfsvoering niet langer haalbaar was. In 1989 besluit de OVB de kwekerij Oostelijk Flevoland af te stoten en de pootvisproductie te concentreren in Valkenswaard. Uiteindelijk volgt nog een lange strijd tussen

OVB en de Staat over welk deel van de aalscholverschade moet worden vergoed. Een commissie van deskundigen stelt dat de afstoting van de kwekerij mede een uitvloeisel is van de herstructurering van de OVB, door een afname van de pootvis aanvragen aan het eind van de jaren tachtig. In 1992 legt het bestuur van de OVB zich neer bij het oordeel en neemt men genoegen met een vrij lage schadevergoeding.

KLACHTEN OVER DE OVB KARPERS

In de 50 jaar waarin de OVB vis heeft gekweekt is er een enorme hoeveelheid karper in Nederland uitgezet. In het midden van de jaren zeventig wordt jaarlijks zo'n 100.000 kilo karper geleverd aan visstandbeheerders, vooral hengelsportverenigingen. Het aantal sportvissers blijft in deze jaren groeien en de karper is enorm populair. Veel verenigingen zetten honderden kilo's per jaar uit en zodra de leden klagen over slechte vangsten wordt de hoeveelheid pootvis direct verhoogd. Over de gevolgen van de hoge bezettingsdichtheden voor de conditie en groei van de karper maakt niemand zich zorgen. Het resultaat is dat in de meeste viswateren een zeer hoge bezetting aanwezig is, bestaande uit kleine en slecht groeiende karpers. Pas wanneer de OVB via de Oriëntatiecursus Visstandbeheer de visstandbeheerders laat zien dat karpers bij een lagere bezetting veel sneller groeien, nemen de bestellingen van grote hoeveelheden karper langzaam af.

In de jaren negentig leggen steeds meer vissers zich toe op het vangen van grote karpers. Omdat in veel wateren nog een hoge bezetting aanwezig is door de uitzettingen in voorgaande decennia, blijft de vangst van echt grote exemplaren uit. Ook de voedselconcurrentie met de talrijke brasems speelt hierbij een rol.

In 1997 schrijft Onno Terlouw namens de OVB een artikel in het sportvissersmagazine Beet, waarin hij uitlegt welk type karper er door de OVB is gekweekt en welke omstandigheden er nodig zijn om een karper groot te laten groeien. In het artikel wordt onder meer een foto getoond van twee schubkarpers met 25% wildbloed, die in 1983 als driejarige vissen zijn uitgezet en in 1996 als dertigponders zijn gevangen. Het bijschrift bij de foto is: "Zuivere OVB-25% wildbloedhybriden uit een dunbezet, witvis-arm, sterk begroeid water (...). Hoe groot ze uiteindelijk zullen worden? De tijd zal het leren". Daarmee slaat Onno de spijker op zijn kop, want anno 2012 leven beide vissen (met de bijnaam Beetvis 1 en 2) nog steeds en hebben ze een imposant gewicht bereikt. Bovendien is de groei er nog steeds niet uit.

Naar aanleiding van het artikel in Beet volgt een verhitte discussie in karperbladen en op websites. Er wordt gewezen naar de omliggende landen, waar veel zwaardere vissen worden gevangen. Vaak wordt beweerd dat Nederlandse vissen dergelijke gewichten nooit zullen halen en dat dit de schuld is van de OVB, die jarenlang verkeerde karpers heeft gekweekt. De negatieve geluiden verstommen echter wanneer Joop Butselaar in 2000 in de Nieuwkoopse plassen een karper vangt van 30 kilo en even later de vis nogmaals vangt op een recordgewicht van 31 kilo en 4 ons, bij een lengte van 107 centimeter. Qua lichaamsbouw is deze gigantische schubkarper een typisch voorbeeld van een 25% wildbloedhybride, waarmee het bewijs is geleverd dat deze vissen onder gunstige omstandigheden toch erg groot en zwaar kunnen worden.

WELK TYPE KARPER?

De groei van de verschillende karpertypen is al vele jaren een on-

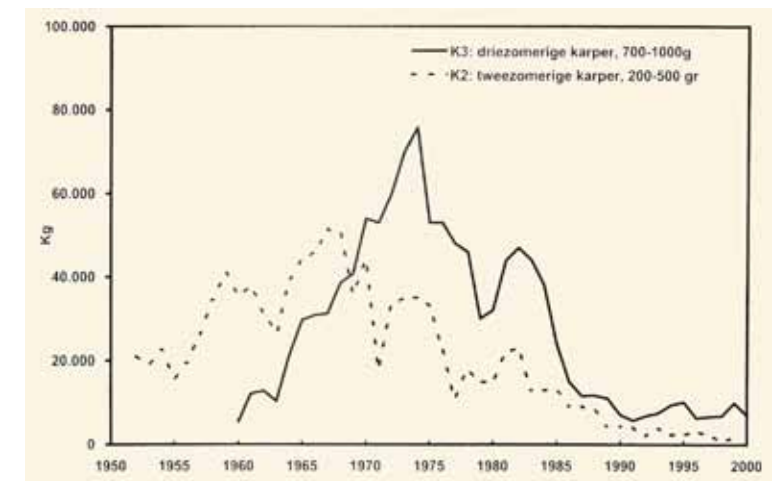


derwerp van discussie onder karpervissers. Nog steeds worden de zogenaamde Heidemij spiegels gelauwerd om hun fraaie uiterlijk en hoge gewichten, maar welk karpertype is die Heidemij spiegel nu precies? Aan het einde van de 19de eeuw kweekte de Heidemaatschappij op kleine schaal met Galicische teeltkarpers. Na de aanleg van de kweekvijvers bij Vaassen werd daarbij als experiment gekweekt met ouderdieren van gekruist Boheems Lauzitzer ras. Gezien het enthousiasme van de viskwekers over de overleving en groei van deze karpers, kan worden aangenomen dat de Heidemaatschappij de kweek

met dit type heeft doorgezet. Toch wordt er in het Tijdschrift der Nederlandsche Heidemaatschappij in 1905 een Galicische karper afgebeeld, dus blijktbaar is men dit type karper eveneens blijven kweken. In 1913 schrijft men in het 'Gedenboek der Nederlandsche Heidemaatschappij' dat de eerste oogst van de kweekvijvers in Vaassen bestond uit "kruisingsproducten van het Galicische en Boheemse ras". Dit is in tegenspraak met de gedetailleerde beschrijving uit 1899 (zie deel 1) en het duidt er op dat men toen het overzicht kwijt was. Vanuit het oogpunt van de toenmalige viskwekers was dit ook niet verwon-

derlijk. Omdat werd gestreefd naar een snelle groei en goede overleving van de karpers in de eerste levensjaren, waren deze eigenschappen doorslaggevend bij de selectie van de nieuwe ouderdieren. Bij de selectie werden de snel groeiende exemplaren achtergehouden om mee verder te kweken in de daarop volgende jaren. De exacte bloedlijn speelde hierbij een ondergeschikte rol. Mijn overtuiging is dan ook dat de befaamde Heidemij spiegels zowel Boheems, Lauzitzer als Galicisch bloed in hun aderen hadden. Veel karpervissers weten dat de bekende Redmire Pool in Engeland in 1934 is bezet met 50 karpers, die door Donald Leney van de Surrey Trout Farm waren aangekocht bij de Heidemaatschappij. In Engelse bladen en boeken worden deze karpers altijd omschreven als "Galician carp", maar het is dus aannemelijk dat de teeltvissen van de Heidemaatschappij in 1934 gemengd Boheems-Lauzitzer-Galicisch bloed en kenmerken hadden. Als je kijkt naar de goede groei en uiteindelijk hoge ouderdom van de Redmire vissen was dit genetisch gezien blijkbaar een prima combinatie! Na de publicatie van het eerste deel

Willem Geestman ving in juni 1957 een karper van 93 centimeter lang en een gewicht van 45 pond en 150 gram. Deze Nederlandse recordvis (van 1957 tot 1991) was vrijwel zeker een Heidemij spiegel.



In de periode 1950 tot 2000 is er veel karper in Nederland uitgezet. Het hoogtepunt lag halverwege de jaren '70 op ruim 100.000 kilo karper per jaar.

van 'Karperuitzettingen in Nederland' werd ik benaderd door de Engelse karpervisser en schrijver Kevin Clifford. Nadat ik hem op verzoek de oude foto's uit het eerste artikel had toegezonden voor zijn historisch archief, beschreef ik hem mijn vermoedens over de Redmire karpers. Het bleek dat Kevin bij het schrijven van zijn boek 'A History of Carp Fishing - Revisited' tot dezelfde conclusie was gekomen. Als dank voor de foto's ontving ik een week later het boek via de post en kon ik zijn bevindingen lezen, welke nog veel beter onder-

bouwd zijn dan de mijne. Voor de liefhebbers van historische karperversen is dit boek overigens een absolute aanrader; het is enorm gedetailleerd, boordevol oud fotomateriaal en zeer boeiend geschreven.

ZUIVERHEID TEELTKARPERBESTAND

De laatste uitzetting van (3-jarige) Heidemij karpers dateert uit 1957, dus deze vissen zullen nu - als ze nog leven - minimaal 58 jaar oud zijn! Dat is zelfs voor karpers een zeer hoge leeftijd, al wordt van enkele bewoners van Redmire Pool beweerd dat ze ouder dan 70 jaar zijn geworden. Nadat de OVB in 1957 de kwekerij in Valkenswaard overnam, is men gaan doorkweken met een deel van de aangetroffen Heidemij karpers. De Valkenswaardse spiegels - later Valkenswaardspiegels genoemd - hebben dus dezelfde genetische achtergrond als de Redmire karpers. Helemaal vergelijkbaar met de Heidemij spiegels zijn de Valkenswaardspiegels echter niet, want vanaf 1957 heeft de OVB Duits bloed (kruising van de rassen Aischgründer x Galiciër) ingemengd. De Duits-Valkenswaardse kruising is zeker tot 1972 gebruikt bij de productie van spiegelkarpers en de 25% wildbloedhybriden. Begin jaren '70 schrijft Bungenberg de Jong, hoofd afdeling Pootvisproductie van de OVB, dat de "minder in de consumptierichting doorgeweekte, primitieve Valkenswaardse karper te prefereren is boven de Duitse spiegelkarper, gezien de betere groei en de verhoogde resistentie tegen ziekten (pokken)". In het logboek van de OVB-kruisingsprogramma's is te zien dat

Een mannetjeskarper wordt afgestroken om met het honderdduizenden eieren te bevruchten.



de kwekerij in Valkenswaard vanaf dat moment alleen nog maar met 'echte' Valkenswaardspiegels doorkweekt. Bij de kwekerij in Lelystad wordt vanaf 1975 alleen nog maar over "spiegelkarper" gesproken. In de kruisingsschema's worden deze vissen als "Sp(?)" genoteerd, om aan te geven dat de genetische achtergrond van deze vissen niet bekend is.

In 1984 schrijft Lex Raat, hoofd afdeling Onderzoek van de OVB, in een strikt vertrouwelijk intern rapport over het karpersselectiebeleid in de jaren 1952-1982, dat over de genetische identiteit van de OVB spiegelkarpers onduidelijkheid bestaat. Er is op dat moment geen duidelijk meer over de mate van inmenging van Duits bloed in de Valkenswaardspiegels. Raat stelt verder dat bij de productie van de 25% wildbloedhybriden de nakomelingen vaak uit spiegelkarpers en schubkarpers bestaan. Dit betekent dat een aantal teeldieren dat als 50% wildbloedhybride wordt aangemerkt, heterozygoot is wat beschubbingseigenschap betreft. Van deze karpers is onduidelijk of zij afkomstig zijn van kruisingen waarbij de wilde karper was betrokken. De selectie van 50% wildbloedhybriden was immers gericht op de productie van karpers die homozygoot zijn wat beschubbingseigenschap betreft, waardoor alle nakomelingen volledig beschubd zouden moeten zijn. Bij veel uitgezette schubkarpers zijn de eigenschappen van de wilde karper dus in veel geringere mate vertegenwoordigd dan met de naam 25% wildbloedhybride

wordt gepretendeerd! Dit verklaart (voor een deel) de onderlinge variatie in lichaamsbouw en groei van de in Nederland rond zwemmende OVB schubkarpers. Natuurlijk spelen ook factoren als visbezetting en voedselrijkdom van het water een rol, maar duidelijk is dat de ene 25% wildbloedhybride de andere niet is.

KLAPSTAARTEN EN RIJENKARPERS

In de jaren negentig neemt de vraag naar spiegelkarpers steeds verder toe. Karpervissers merken dat het percentage spiegelkarpers in hun viswateren steeds verder afneemt door de natuurlijke kruisingen met schubkarpers en de beperkte teelt en levering van spiegels door de OVB. Juist de individueel goed herkenbare spiegelkarpers worden door karpervissers gekoesterd en het langzaam maar zeker verdwijnen van dit type wordt door velen

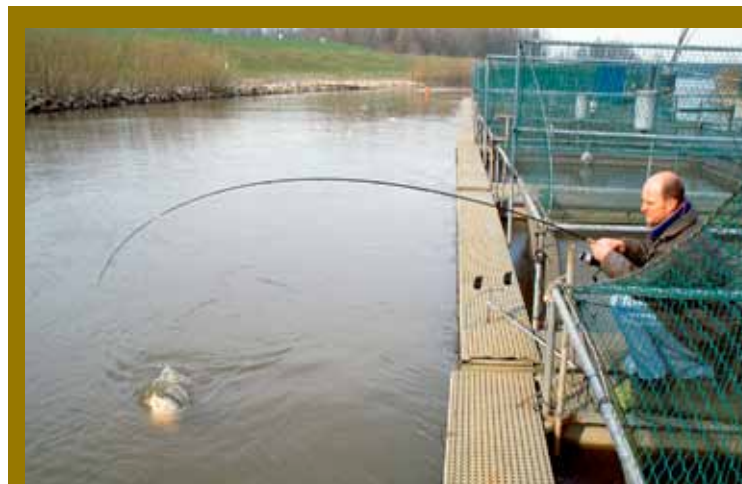


Door verschillen in het percentage wildbloed kon de lichaamsbouw en groeisnelheid van de 25% wildbloedhybriden behoorlijk variëren.

betreurd. Aanvragen voor spiegelkarpers moeten bij de OVB echter door visstandbeheerders worden ingediend. Dat is vrijwel altijd het bestuur van een hengelsportvereniging en dus niet de karpervissende leden van die vereniging. Pas nadat karpervissers steeds vaker ledenvergaderingen bezoeken en hun wensen kenbaar maken, gaat het ene na het andere verenigingsbestuur overstag en kan de OVB de vraag naar spiegelkarpers niet meer naast zich neerleggen. De viskwekers gaan vervolgens steeds vaker spiegels als teeltkarpers gebruiken. Deze paaien niet meer af op speciale paaijvers, maar worden al vroeg in het voorjaar in de broedhal paarijg gemaakt met behulp van warm water en hormonen. De vrouwtjes worden vervolgens 'afgestreken', waarbij honderdduizenden eieren worden opgevangen in een teiltje. Dan worden de mannetjes afgestroken, waarna het hom heel voorzichtig met een ganzenveer door de eieren wordt geroerd. De bevruchte eieren komen in eitrechters, waar ze dankzij de toevoer van zuurstofrijk water na enkele dagen uitkomen. De karperlarven worden overgezet naar aquaria en later naar grote plastic bekkens. Als de visjes ongeveer 2,5 gram per stuk zijn, gaan ze op transport naar Geertruidenberg. In het warme water van de Amercentrale groeien ze verder tot ze ongeveer een kilo zwaar zijn. Vanaf dat formaat zijn ze nauwelijks kwetsbaar voor aalscholvers en kunnen ze worden uitgezet. In de netten die in het warme uitstroomkanaal van de centrale han-

gen zijn de vissen voor hun voedsel volledig afhankelijk van de pellets, die regelmatig via voederautomaten in het water vallen. De voederpellets moeten voor de karpers perfect van samenstelling zijn, om te voorkomen dat er groei-afwijkingen optreden. Jarenlang gaat dit prima, tot de voederproducent de samenstelling van het voer iets wijzigt, zonder dit aan de viskwekers door te geven. Na enige tijd worden er karpers met afwijkingen in de vinnen waargenomen, waarbij vooral de staartvin flink is vervormd. Aanvankelijk denken de viskwekers dat fluctuaties in de watertemperatuur een rol spelen, maar later verdenkt men het voer. Na een gesprek met de voederproducent komt de aap uit de mouw. Omdat er op de Amercentrale meerdere jaarklassen karpers worden opgekweekt met hetzelfde voer (in verschillende korrelgrootte), hebben dan vrijwel alle aanwezige karpers vnafwijkingen, zoals over elkaar liggende staartlobben. Een deel van de vissen heeft bovendien een vergroeiing in de staartwortel. Als deze vissen in 1998 en 1999 worden uitgezet, krijgen ze van karpervissers al snel de naam 'klapstaarten'.

Als de Amsterdamse Hengelsportvereniging (AHV) op initiatief van Joris Weitjens in 1998 begint met het gedocumenteerd uitzetten van spiegelkarpers in de Amstelboezem, is het eerste Spiegelkarperproject van Nederland een feit. De belangrijkste doelstelling van dit monitoringsproject is het in kaart brengen van de verspreiding en migratie van de in open boezemwater uitgezette karpers. Zo kan worden gemeten of en in hoeverre het voor een hengelsportvereniging zinvol is om in open watersystemen karper uit te zetten. De karpers kunnen na de uitzetting namelijk alle kanten op zwemmen en dus ook de verenigingsgrenzen overschrijden. Na een eerste uitzetting van fraaie spiegels ontvangt de AHV enkele leveringen met veel vnafwijkingen en klapstaarten. Helaas zijn deze lichten door hun afwijkingen niet moeders mooiste, maar qua beschubbing zijn ze schitterend. Gelukkig volgt er in 2000 een levering van goedgebouwde vissen en worden in 2001 zelfs oogverblindend mooie rijen-achtige spiegel-



DE BESTE KARPERSTEK VAN NEDERLAND

Het warme water van de Amercentrale en de continue regen van trouvitpellets en trouvitpoep trekt enorm veel vis aan vanaf de Amer. Rondom de netten van de OVB wemelt het van de blankvoorn, winde, brasem en karper én de daarop jagende roofvissen. Op sommige momenten ergeren de viskwekers zich mateloos aan de grote karpers die de netten omhoog duwen om dicht onder de voederapparaten te komen. De karpertjes in de netten worden hierdoor aan de kant gedrukt en kunnen niet meer bij de vallende trouvitpellets komen. Dat gaat natuurlijk ten koste van de groei. De viskwekers proberen de grote karpers te verjagen of te vangen, maar niets werkt. Op het OVB-hoofdkantoor in Nieuwegein werken enkele karpervissers die met gespiste oren luisteren naar de klachten over de grote karpers. Omdat het personeel van de Amercentrale in hun vrije tijd mag vissen in de kom waarin het koelwater wordt geloosd, wordt vanuit de OVB getracht om toestemming te krijgen voor het vissen vanaf de roosters rondom de kweeknetten. Als argument wordt gebruikt dat de hinder veroorzakende karpers waarschijnlijk zullen vertrekken als ze een keer zijn gevangen. Gelukkig wordt toestemming verleend en al snel vertrekt een eerste ploegje vissers - waaronder natuurlijk ikzelf - richting de centrale. Omdat het water rondom de netten diep is en zeer snel stroomt, besluiten we om met zwaar lood onder de top of iets stroomafwaarts te vissen, met een trouvitboilie als aas. Zodra de lijnen in het water liggen blijkt hoeveel vis er rondom de netten zwemt. De hengeltoppen blijven op en neer wippen van de lijnzwemmers, maar er wordt geen vis gehaakt. Er moet voer op de bodem komen, maar hoe doe je dat in dat snelstromende water? In een helder moment besluit ik om een teiltje met trouvitpellets te weken en er rondom mijn lood een bal van te kneden. Zodra het voer de grond raakt krijg ik een goede aanbeet en kunnen we na een lange dril de eerste karper scheppen. Nadat iedereen ballen trouvit rondom het lood heeft gekneed volgen er die dag nog tientallen karpers, waaronder veel twintig- en enkele dertigponders. Naderhand zijn we nog verschillende keren terug geweest 'om de karpers te verjagen'. Elke keer opnieuw verbaasden we ons over de grote hoeveelheid vis én de afmetingen van de vis rondom de netten. De viskwekers beweerden dat er een vaste populatie karpers rondom de netten zwom. Dit leek ons een sterk verhaal, maar het werd wel bevestigd door het uiterlijk van de vissen die we vingen. Vooral de grotere karpers hadden zonder uitzondering gescheurde borst- en buikvinnen en een gerafelde rugvin. Naar ons idee moest dat wel komen door het zwemmen tegen de netten, waardoor de vinnen beschadigden. De sluiting van de Amercentrale viel ons als karpervissers zwaar. Natuurlijk zagen we de centrale niet als een 'serieuze' visplek, maar we beseften dat we tot een kleine groep geluksvogels behoorden, die had mogen vissen op de absolute topstek van Nederland.

karpers geleverd. Deze vissen zijn stuk voor stuk prachtig beschubd en bijzonder fotogeniek.

AFNAME VAN DE KARPERBEZETTING

De totale vraag naar karper bedraagt eind jaren '90 nog geen 10% van de vraag van twintig jaar eerder. Overal waar in de jaren zeventig veel karpers zijn uitgezet worden de gevolgen van de natuurlijke sterfte onder het karperbestand én de wegvraat van veel brasem door aalscholvers goed merkbaar. Bij elke vis die verdwijnt neemt het voedselaanbod voor de resterende vissen toe, wat zich uit in een steeds verder toenemend aantal gewichtige karpers. Soms resulteert dit in een zeer klein bestand aan grote en oude vissen. Om te zorgen dat deze wateren ook na de sterfte van die oude vissen nog interessant zijn, gaan visstandbeheerders deze wateren voorzien van kleine

De 'Snelle groeier' van De Zwaan vertoonde een extreem snelle groei maar is helaas niet oud geworden.

Robert de Wilt
Frank Avezaat



Bij deze in 1999 in Amsterdam uitgezette spiegel is de vergroeiing in de staart ook in latere jaren nog goed zichtbaar.
Joris Weitjens

hoeveelheden kweekkarper. Soms gebeurt dit regelmatig, waarvoor de term 'onderhoudsuitzettingen' wordt bedacht.

Ondanks de afname van de vraag is de productie van de OVb nauwelijks toereikend om aan de vraag naar spiegels te voldoen. Voor de aankoop van vissen wijken sommigen uit naar Belgische of Duitse viskwekers. Hier worden karpertypen gekweekt die de genetische aanleg hebben om binnen korte tijd zwaarlijvig te worden. Vooral in Duitsland zijn dergelijke vissen te koop. De karpers worden hier vooral gekweekt voor de consumptie en moeten het liefst binnen twee jaar een 'panklaar' formaat hebben. Een voorbeeld van een dergelijke consumptiekarper is de Aischgründer, met een kenmerkende hoge rug. Van dit karpertype worden in november 2002 enkele exemplaren uitgezet op het bekende viswater De Zwaan, op een gewicht van ongeveer twee kilo. In augustus 2003 wordt één van de vissen gevangen op een gewicht van 4,2 kilo, wat voor een eerste jaar een redelijk snelle groei is. Maar dan gaat het snel: in oktober 2004 vangt Frank Avezaat de vis op ruim 12 kilo en in de nazomer van 2005 is deze vis zelfs doorgegroeid tot 18 kilo! Of de extreem snelle groei van deze vis heeft bijgedragen aan zijn vroege dood is niet duidelijk, maar enkele weken later wordt de vis helaas dood gevonden. De OVb levert naast spiegelkarper nog steeds schubkarper. De vissen

hebben een gedeelte wild bloed, maar de ouderdieren worden - op nadrukkelijk verzoek van karpervissers - geselecteerd op een hoge lichaamsbouw. De karperekweek in Nederland kost de OVb echter veel moeite. Bij de Amercentrale treden steeds vaker fluctuaties in de koelwatertemperatuur op, wat resulteert in een verminderde groei en een verhoogde sterfte van de karper. De kwekerij wordt in 2001 ontmanteld en de visteelt concentreert zich geheel in Valkenswaard. In 2004 stopt de OVb met alle pootvisactiviteiten, na een eerder genomen besluit van de minister van LNV. Een periode van 50 jaar pootvisvoorziening komt daarmee ten einde. Voor pootvis kunnen visstandbeheerders voortaan terecht bij het Viskweekcentrum Valkenswaard of buitenlandse viskwekers.

Gerwin Gerlach



In het vierde en laatste deel over de karperruitzettingen zoomt Gerwin in op de spiegelkarperprojecten. Welke karpertypen zijn er bij deze projecten allemaal uitgezet en hoe is de groei en overleving van deze typen? Spiegelkarper-goeroe Joris Weitjens en de drie belangrijkste karpereveranciers komen aan het woord en er wordt vooruit gekeken naar de toekomst.